

Afwegingskader implementeren gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen: GR Bereikbaarheid ZKL

Onderwerp	Toelichting	Afweging GR Bereikbaarheid
Begrotingscyclus	De planning- en controlcyclus van een gemeenschappelijke regeling is gewijzigd. De wet geeft gemeenteraden meer positie in de begrotingscyclus van een gemeenschappelijke regeling door de termijnen voor de indiening van de kadernota, ontwerpbegroting en begroting aan te passen. De termijnen sluiten beter aan op de begrotingscyclus van de gemeenten en zo kunnen de raden makkelijker overzien wat de gevolgen zijn van uitgaven van regelingen voor de eigen gemeente. Ook wordt de zienswijzetermijn voor de ontwerpbegroting van een regeling verlengd van 8 tot 12 weken.	De wettelijke verplichting vergt geen afweging. Het is wel nodig om de gewijzigde begrotingscyclus in de gemeenschappelijke regeling aan te passen. Dit is gedaan in het wijzigingsvoorstel.
Zienswijzen omtrent besluiten gemeenschappelijke regeling	De gewijzigde wet bevat de verplichting om in de gemeenschappelijke regeling afspraken te maken over besluiten van de regeling waarop door het bestuur van de regeling een zienswijze van de raden van de deelnemende gemeenten wordt gevraagd. Zo wordt bereikt dat gemeenteraden hun opvatting kenbaar kunnen maken over bepaalde voorgenomen besluiten van het bestuur van de regeling, voordat het besluit is genomen. De zienswijzeverplichting geldt nu alleen ten aanzien van de ontwerpbegroting van de regeling. Maar het is dus mogelijk om die verplichting uit te breiden naar andere besluiten, bijvoorbeeld besluiten waarmee een groot financieel belang gemoeid is, politiek gevoelige besluiten of belangrijke beleidsmatige keuzes.	Tot uitbreiding van zienswijzemogelijkheden bij besluiten van het GR-bestuur kan worden besloten ten aanzien van bijvoorbeeld de vaststelling van de jaarrekening. Ook strategische plannen of meerjarenplannen kunnen aan zienswijzen worden onderworpen. Voor de GR Bereikbaarheid gelden de verruimde zienswijzenmogelijkheden al. De GR geeft uitvoering aan de door de raden vastgestelde visie en legt alle (meerjaren)plannen en de jaarrekening voor aan de raden voor zienswijzen.

Onderwerp	Toelichting	Afweging GR Bereikbaarheid
Regionale gemeenschappelijke raadsadviescommissie	De wet introduceert de mogelijkheid om een adviescommissie in te stellen waarin raadsleden zitting hebben vanuit de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten bij een gemeenschappelijke regeling. Deze adviescommissie heeft tot taak om de regeling te adviseren over voorgenomen besluiten. Maar de commissie kan ook zelf aandacht vragen voor een onderwerp en hierover standpunten van de raden van de deelnemende gemeenten voorbereiden (en daarover adviseren aan de raden). De instelling van een adviescommissie is een taak van het algemeen bestuur van een regeling met openbaar lichaam, nadat de raden hiertoe het voorstel hebben gedaan.	Geldt voor de vorm 5 van een gemeenschappelijke regeling, te weten met een openbaar lichaam, en is niet van toepassing op de GR Bereikbaarheid.
Evaluatie van de gemeenschappelijke regeling	De wet bevat de verplichting dat afspraken worden gemaakt over de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling. Er kan ook voor worden gekozen om de regeling niet te evalueren maar dat moet een bewuste keuze zijn van de raden. De meerwaarde van een evaluatie is dat er op gezette momenten wordt stilgestaan bij het functioneren van de regeling. Het biedt tevens een ijkmoment om te beoordelen of het nog steeds zinvol is om deel te nemen aan de regeling.	Artikel 24 is toegevoegd aan de regeling, waarin wordt geregeld dat de regeling vanaf 2025 wordt geëvalueerd en vanaf dat moment elke vijf jaren. Omdat het mobiliteitsfonds loopt t/m 2027, is dit een goed moment om de regeling en de werking van het fonds tegelijk te evalueren.
Voorwaarden uittreding	In de gemeenschappelijke regeling met rechtspersoonlijkheid (het openbaar lichaam en de bedrijfsvoeringsorganisatie) moet voortaan de voorwaarden worden opgenomen waaronder kan worden uitgetreden, waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor de rechtspersoon. De bedoeling is dat wordt vastgesteld op welke wijze de berekening van uittreding wordt gemaakt.	De GR Bereikbaarheid heeft al voorwaarden voor uittreding. Regeling hoeft op dit punt niet aangepast te worden.

Onderwerp	Toelichting	Afweging GR Bereikbaarheid
Regionaal enquêterecht	Artikel 155g van de Gemeentewet maakt het mogelijk dat deelnemende raden gezamenlijk een onderzoek instellen naar het door het openbaar lichaam, bedrijfsvoeringsorganisatie of gemeenschappelijk orgaan gevoerde bestuur en daartoe een gemeenschappelijke onderzoekscommissie instellen. Hiermee wordt het controlerecht van de raden versterkt. Het is een instrument om toe te zien op het goed functioneren van gemeenschappelijke regelingen. Het is wel zo dat alle deelnemende raden moeten instemmen met het uitvoeren van het onderzoek.	Dit is een gezamenlijk besluit van de raden van de deelnemende gemeenten.
Onderzoeksbevoegdheid lokale rekenkamer	De lokale rekenkamer kon altijd al onderzoek doen bij gemeenschappelijke regelingen met een openbaar lichaam, bedrijfsvoeringsorganisatie of gemeenschappelijk orgaan, om zo de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur vast te stellen. In de gewijzigde wet wordt dit nu verduidelijkt (artikel 184 Gemeentewet). Anders dan bij de uitoefening van het gezamenlijke enquêterecht met behulp van een gemeenschappelijke onderzoekscommissie (zie hierna), mag een lokale rekenkamer zelfstandig onderzoek doen.	Dit is een besluit van de lokale rekenkamer van één of meer raden van de deelnemende gemeenten.
Burgerparticipatie	Burgerparticipatie binnen het zogenoemde verlengd lokaal bestuur wordt wettelijk verankerd. Zo krijgt de participatie een vaste plek binnen de gemeenschappelijke regelingen. Inwoners en belanghebbenden kunnen bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid in regionale samenwerkingsverbanden betrokken worden.	Gedacht kan worden aan het bieden van de mogelijkheid van burgerparticipatie bij bepaalde projecten (bijvoorbeeld met grote maatschappelijke impact). Hierbij moet aangesloten worden op relevante wetgeving zoals bijvoorbeeld de Omgevingswet. De GR Bereikbaarheid voert zelf geen infrastructurele projecten uit. De GR draagt financieel bij aan de uitvoering

Onderwerp	Toelichting	Afweging GR Bereikbaarheid
		van projecten door de ZKL-gemeenten. Burgerparticipatie verloopt derhalve via de gemeente die een project uitvoert.
Actieve informatieplicht bestuur gemeenschappelijke regeling	Het bestuur van een gemeenschappelijke regeling krijgt de verplichting om de raden van de deelnemende gemeenten actief te informeren over wat er in de regeling speelt.	Aan Artikel 5 van de regeling is toegevoegd dat het orgaan al haar besluiten uiterlijk 4 weken na de vergadering waarin het besluit is genomen deelt met de deelnemende raden.
Quasi-inbesteding	Bij quasi-inbesteden verleent een decentrale overheid een opdracht aan een gelieerde instelling die een andere rechtspersoon (publiek of privaat) is, zonder dat daaraan een aanbestedingsprocedure vooraf is gegaan. In de Aanbestedingswet 2012 zijn voorwaarden opgenomen bij de toepassing van quasi inbesteden: 1. De gemeente moet toezicht houden op de gemeenschappelijke regeling als ware het een eigen dienstonderdeel. 2. De gemeenschappelijke regeling moet zijn werkzaamheden voor het merendeel verrichten ten behoeve van de aanbestedende dienst (lees: deelnemende gemeente(n)) die de gemeenschappelijke regeling controleert. 3. Er mag geen sprake zijn van blokkerend privékapitaal.	Is niet aan de orde voor de GR Bereikbaarheid. Opdrachten verlopen altijd via een van de deelnemende gemeenten, met de voor deze gemeente vastgestelde aanbestedingsregels.
Governance	Governance betreft de effectieve wijze van sturing van, beheersing van, verantwoording over en toezicht op de gemeenschappelijke regelingen.	De voornaamste vaste momenten in het jaar om invloed uit te oefenen zijn: 1) bij de behandeling van de begroting, 2) bij de behandeling van het jaarverslag, 3) wanneer de informatieplicht daar aanleiding toe geeft en 4) bij het oprichten, uittreden, wijzigen en opheffen van een gemeenschappelijke regeling.

Onderwerp	Toelichting	Afweging GR Bereikbaarheid
		Punt één, twee en vier zijn al onderdeel van de regeling. Met de toevoeging van Artikel 5, lid 6, informeert de GR ook tussen de behandeling van de begroting en het jaarverslag over besluiten die in de GR worden genomen.
Weerstandsvermogen	Het weerstandsvermogen geeft de verhouding weer tussen onze weerstandscapaciteit (algemene reserve en de stelpost onvoorziene uitgaven) en de gekwantificeerde financiële risico's.	De GR Bereikbaarheid kent vanwege haar vastgelegde jaarplannen geen onvoorziene risico's.